



Mode GREATEST

Sonia Rykiel startede som modeskaber under studenteroprøret i Paris, nærmest ved et tilfælde. I dag er hun en legende, der inspirerer designere verden over, hvilket kunne ses under modehusets 40 års jubilæum for nylig, hvor alle fra Armani til Gaultier hyldede hende. Camilla Alfthan mødte ikonet Sonia Rykiel og hendes soulmate, datteren Nathalie.

AF CAMILLA ALFTHAN FOTO: TERASAWA M.FL.

MODE

»Sonia Rykiel er ikke længere mig. Det er en taske, som folk går med på gaden. De, som kender mig, kalder mig enten for madame eller Sonia,« fortæller den franske modes grande dame om sit livsværk, som startede på *rive gauche*, den venstre bred af Seinen, under studenteroprøret i 1968 og som sidenhen er blevet en uundværlig grundsten i den franske mode.

Da madame for nylig blev fejret i Paris med et kæmpe surprise party og et modeshow af verdens ledende designere, blev hun kaldt for »Maman« i hendes datter, Nathalies, fødselsdagstale. For mærket Sonia Rykiel er nemlig først og fremmest et familieforetagende, der designs af Sonia Rykiel og ledes af hendes datter, Nathalie, som både er firmaets præsident og kreative direktør.

For at markere 40-årsdagen, havde Nathalie Rykiel bedt 40 designere fra hele verden om at skabe deres fortolkninger af modehusets højdepunkter i de forløbne mange år. Resultatet var en opvisning, der mere end noget andet var beviset på, at Sonia Rykiel-navnet lever et liv for sig og inspirerer designere fra hele verden.

Stjerner som Jean Paul Gaultier, Karl Lagerfeld, Giorgio Armani, Ralph Lauren, Stella McCartney og Donna Karan havde skabt en perlerække af Rykiel-inspirerede kreationer, der blev vist på catwalken efter designerens eget bud på sommermoden 2009. Alt imens regnede det med roser over catwalken fra det eksalterede publikum, der inkluderede kändisser, intellektuelle og venstre-drejede politikere som *gauchisten* Lionel Jospin.

»Sonia Rykiel inspirerer stadig, og det var det, jeg ville vise med min gave til mor, hvor designerne plukkede forskellige ting fra vores historie – striberne, similistenene, trompe l'oeil, slogans på trøjer og tøj på vrangen. Selv om vi er gået igennem skiftende tider, har vi hele tiden været trofaste over for vores koder og idéer, uden nogensinde at gå på kompromis med husets filosofi,« fortæller Nathalie Rykiel i familiens kontor med croquiser på væggene og pastelfarvede slangeskindstasker på enhver skabsdør, et par etager over deres ikoniske butik på Boulevard Saint-Germain.

Både mor og datter er selvlærte og bor på den venstre bred. Selv om de i snart 30 år har arbejdet tæt sammen om at udvikle modehuset, stiller de op hver for sig til interview. Mens Nathalie er chefen i firmaet, er det Sonia Rykiel, med det flammende røde hår, som er ansvarlig for kollektionerne.

Det var aldrig meningen, at hun skulle være designer. Men hun tegnede sit eget tøj, da hun ikke ville gå klædt i det samme som

Jean Paul Gaultiers bidrag til Sonia Rykiels surprise-party tog afsæt i hendes betegnelse som »Dronningen af strik« – med hang til striber og pailletter.

Sonias HITS



Sonia og Nathalie Rykiel.

alle andre. Modellerne fik hun syet i sin mands lille modebutik, Laura, som var et af 1950'erne og 1960'ernes hotspots i Paris.

Da hun engang havde lavet en trøje, der var specielt kort og sad tæt til kroppen, satte han den i butiksvinduet. Alle ville have den, og i løbet af ingen tid var Sonia Rykiel pludselig blevet udnævnt dronningen af strik af den amerikanske modeavis, WWD. Året var 1962, og i tiden derefter begyndte hun at sælge sine designs til stormagasinerne. Da filmstjernen Audrey Hepburn fem år senere købte syv af hendes såkaldte Poorboy-trøjer, gik det pludselig stærkt.

I MAJ 1968 ÅBNEDE Sonia Rykiel sin første butik på Paris' venstre bred midt under studenteruroighederne. Arbejdsgangen var spontan. Når det regnede, lavede hun en trenchcoat. Når det var koldt, lavede hun en frakke.

»Min mor har aldrig studeret mode og havde ikke engang lyst til at arbejde i branchen. Hun var en borgerlig kvinde, som var hjemme og passede sine børn, og hun var også meget kunsterisk, hvilket er ret så interessant. For da hun startede i '68, opfandt hun en masse ting, som sidenhen er blevet vigtige i moden. Hun opfandt en filosofi, som hun endda kaldte for la démode (antimode, red.); nemlig at kvinderne – næsten – er vigtigere end tøjet. Det var mere end blot *le chic parisienne* – men *le chic Saint Germain de Près* – kvinden, som er bohème, kultiveret, som har børn, en kæreste, og som er frigjort,« fortæller Nathalie Rykiel, der som 20-årig tog sine første skridt i branchen på moderens catwalk.

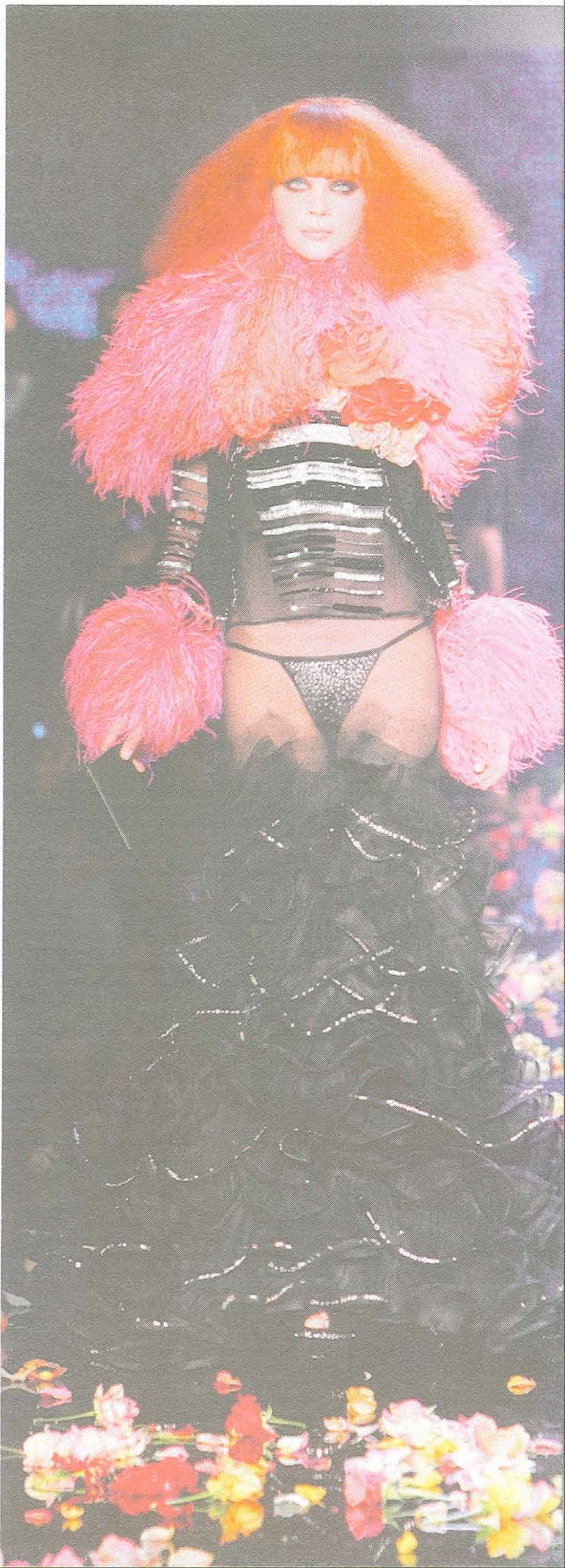
Hun har sidenhen været ansigt på parfumen Rykiel Rose, og hun har lanceret linjen, Sonia Rykiel Karma, med tøj og produkter til spa og afslapning. I 1994 samarbejdede hun med den nu afdøde instruktør, Robert Altman, om at skabe filmen, »Prêt-à-porter«.

»Altman kom engang til vores modeshow og var betaget af det. Han ville lave en film, men det varede ti år, før han fandt pengene til at indspille den. Men han kom to gange om året for at se vores show og se, hvordan vi arbejdede. Moden er et fantastisk miljø, men som ofte opfattes som glamourøst. Man ser ikke det store arbejde, som ligger bag, og at der findes folk, som er meget intelligente og kultiverede. Det er netop de mange lag i moden, som gør den spændende,« fortæller Nathalie Rykiel.

»I de seneste fem år har branchen ændret sig fuldstændigt. De store luksuskoncerner har fået en utrolig magt over medierne, som et uafhængigt modehus som vores aldrig vil kunne have. Fast fashion-tøjkæderne åbner butikker på samme prestigefulde



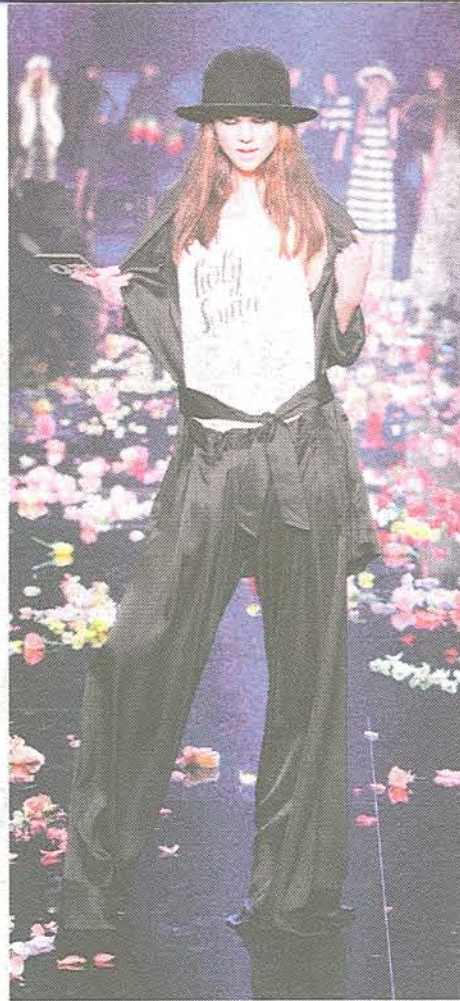
For Christian Lacroix kom inspirationen fra Sonia Rykiels røde manke og farverige femmes fatales.





Giorgio Armani havde ladet sig inspirere af de rykielske trompe l'oeil og pailletter.

»I MAJ 1968 ÅBNEDE SONIA RYKIEL SIN FØRSTE BUTIK PÅ PARIS' VENSTRE BRED MIDT UNDER STUDENTER-UROLIGHEDERNE. ARBEJDSGANGEN VAR SPONTAN. NÅR DET REGNEDE, LAVEDE HUN EN TRENCHCOAT. NÅR DET VAR KOLDT, LAVEDE HUN EN FRAKKE«



Ann Demeulemeester viste designerens androgynne side med slogan på trøjen.

gader som luksusbutikkerne, og de bruger de samme fotografer, modeller og designere. Alt er blandet sammen, og alt er muligt. En kvinde går derhen, hvor man skaber drømme, og hvor hun forstår mærkets identitet.»

OG AT SONIA RYKIEL forlængst er blevet den franske modes grande dame, ikke kun i luksusindustrien, men også over for den bredere befolkning, understreges ved en retrospektiv udstilling, der netop er åbnet i Louvre.

Foruden at hun har moderniseret den klassiske mode, har hun altid opmuntret kvinder til at gøre moden til deres egen og aldrig følge andres diktater.

»Det er ikke tøjet, som gør kvinden smuk. Det er den måde, hun bevæger sig på, den måde hun kigger på folk eller giver sin hånd. Nogle gange ser man en kvinde, som flytter bæltet på sin kjole. Hun gør den til sin egen. Og det er nødvendigt. Ellers eksisterer kjolen ikke,« har hun engang sagt.

Hun har altid været avantgarde. Allerede i 1977 designede hun en kollektion til postordrekataloget 3Suisse, lysår før H&M begyndte at bruge kendte modeskabere, og hun har i 1994 udgivet en plade med punkeren, Malcolm McLaren, »Mon nom est Malcolm McLaren. Et vous? Sonia Rykiel«.

Ord inspirerer hende. Hun var den første, som satte slogans på sine trøjer, og hun har altid har skrevet bøger, senest med forfatteren, Régine Déforges. I Sonia Rykiels butiksvinduer, ved siden af chikke tasker, sko og de seneste prêt-à-portermodeller, ligger der altid bøger.

»Det hele startede ved et tilfælde. I min familie var der kun intellektuelle, jøder og meget borgerlige personer, og der var intet, der tydede på, at jeg en dag skulle lave mode. Når jeg nu ser tilbage på årene, har højdepunktet i begyndelsen, da jeg fandt på at vise sømmene.

Det var en meget munter tid, hvor jeg havde følelsen af, at alt var muligt. Da jeg ikke kendte noget som helst til moden eller dens mange regler, havde jeg indtrykket af, at der ikke fandtes nogle grænser. Men alle spurgte mig, hvorfor jeg satte sømmene på vrangen. Selv psykoanalytikerne! Det var begyndelsen på et eventyr, hvor jeg skabte den personage, som jeg skulle blive,« fortæller Sonia Rykiel, som blandt andre rådede kvinderne til at smide bh'en – ikke som led i den gryende feminisme, men fordi tøjet så pænere ud uden.

I dag er linge i inkarneret del af Sonia Rykiels univers, ligesom pikant sexlegetøj, efter en idé af datteren Nathalie.

Modehuset kredser nemlig om alt, hvad kvinder foretager sig, og Saint-Germain-kvinden, som er Sonia Rykiels udgangspunkt, er en kvinde med appetit på livet. Hun er handlekraftig og bevæger sig hele tiden fremad.

40 år efter den første kvindefrigørelse mener Sonia Rykiel dog, at dagens kvinder er mindre frie end dengang.

»De sociale og økonomiske omstændigheder har ændret sig og har gjort hverdagen meget sværere for kvinderne. De vil en masse ting i dag; de vil bo sammen med mænd, arbejde, have børn og følge tendenser, som ikke nødvendigvis er deres egne. De sociale, kulturelle og økonomiske diktater er blevet mere krævende. Derfor er det sværere for kvinder at være frie i dag,« siger Sonia Rykiel, som heller ikke selv har fået det lettere med årene.

På trods af hendes mange år i moden er selve skabelsesprocessen stadig et personligt forhindringsløb.

»Jeg tvivler utroligt meget på det, jeg skaber, ligesom alle kreative mennesker. Der er øjeblikke, hvor jeg er meget tilfreds med mit arbejde, og hvor jeg er i stand til at skrive, skabe og designe. Og samme aften falder det hele sammen; jeg synes, ingenting duer, og jeg sætter spørgsmålstegn ved det hele. Tvivlen er smertefuld, men det er den, som holder mig i gang,« fortæller Sonia Rykiel, som de seneste fem år har skabt kollektionen i samarbejde med Gabrielle Greiss.

MENS SONIA RYKIEL udgør den kunstneriske halvdel i modehuset, tager Nathalie Rykiel de strategiske beslutninger – senest at fejre 40-års jubilæet med en udstilling og et surpriseparty. Sidstnævnte var forberedt gennem et halvt år. Avisartikler, som nævnte rygter om designernes kavalkade, blev gemt af vejen, og en falsk invitation blev trykt til madame Sonia Rykiel, som kun troede, at showgæsterne skulle se hendes seneste kollektion.

»At alle disse modeskabere, som jeg beundrer, har haft talentet til at rekonstruere denne personage, rørte mig meget og gjorde mig helt befinnet. Jeg var ved at gå i spåner af bevægelse, da jeg så tøjet. Deres bidrag var retfærdige, sjove, frække og de overvældede mig,« fortæller Sonia Rykiel, som dog for længst har udset sin datter til at være den, der en dag skal føre modehuset videre.

»Nathalie har altid været ved min side, og hun er en integreret del af husets historie, som forstår husets dna. Vi er enige om alt, og vi forstår hinanden hurtigt, hvilket er unikt,« fortæller Sonia Rykiel, som på trods af sine 78 år endnu ikke agter at trække sig tilbage.

»Jeg vil fortsætte med at arbejde, med at designe og skrive videre på denne historie med alle de mennesker, som skaber fremtiden sammen med mig. Jeg keder mig stadig ikke, og hvis jeg en dag ikke orker længere, stopper jeg, men det er ikke tilfældet. Jeg er stadig her og har lyst til at skrive videre på denne historie, som fascinerer mig.«

Eksempler på Sonia Rykiels 40 år i moden og hyldestbidragene fra de andre designere kan ses på udstillingen, »Sonia Rykiel EXHIBITION«, i Musée des Arts Décoratifs i Louvre i Paris indtil 19. april 2009.

m-s@berlingske.dk